

Obsah

Úvodem

Komu je kniha určena	7
Jak váš počítač funguje	7
Co to je operační systém	8
Jak to spolu vše souvisí	9
Jaký je rozdíl mezi stolním a přenosným počítačem	9

Kapitola 1

Můj nový počítač 11

Vybalujeme počítač	11
Skříň – co na ní najdete a kam ji uložit	11
Monitor	14
Klávesnice	14
Myš	15
Kabely	16
Vybalujeme notebook	17
Otevření a zavření víka	18
Zapojení do zásuvky a nabíjení baterie	18
A co klávesnice a myš?	19
Zapojujeme počítač	21
Mechaniky, přenosné disky a tiskárny	23
Mechaniky a vypalovačky DVD	23
Flash disky	24
Tiskárny, webové kamery a další zařízení	25

Kapitola 2

První spuštění počítače 27

Zapínáme počítač a co se děje po startu počítače	27
Nemám operační systém	27
První přihlášení a orientace ve Windows	28
Ovládáme počítač myší a klávesnicí	29
Ovládání klávesnice	30
Klávesové zkratky	31
Ovládání počítače pomocí myši nebo touchpadu	32
Klepnutí a poklepání	33

Jak používat nabídku Start	34
Spouštíme programy	35
Spuštění programu z nabídky Start	36
Zástupci programů na ploše	37
Zástupci programů na hlavním panelu	38
Přepínání mezi spuštěnými programy	39
Jaké programy obsahují Windows	40
Okna a dialogy	41
Ovládání okna	42
Tlačítka a potvrzení dialogů	43
Uspořádání více oken na ploše	43
Vypínáme či uspáváme počítač	44
Kapitola 3	
Soubory, složky a hledání ve Windows	47
Procházení složkami a zobrazení souborů	48
Práce se složkami a soubory	50
Vytvoření nové složky	51
Přejmenování složek a souborů	51
Kopírování souborů a složek	52
Přesouvání souborů a složek	53
Mazání a Koš	54
Mazání souborů a složek	54
Obnovení souboru či složky z koše	55
Vysypání koše	56
Hledání	56
Hledání v nabídce Start	56
Hledání v okně	57
Knihovny	58
Zahrnutí složek do knihovny	59
Odebrání složek z knihovny	60
Vytvoření a odstranění knihovny	61
Kapitola 4	
Kancelářské programy Microsoft Office	63
První dokument ve Wordu	64
Spuštění a orientace ve Wordu	64
Vytvoření nového dokumentu	65
Pohyb na stránce	66
Píšeme dopis ve Wordu	67
Opravujeme a mažeme napsaný text	69
Vytvoření dalšího odstavce	69
Jak se vrátit o krok zpět	70
Psaní slov s háčky a čárkami	70
Psaní speciálních znaků	72

Základní formátování textu	72
Odrážky a číslování	74
Uložení dokumentu	76
Otevření jednou uloženého dokumentu	78
Uložení pod jiným názvem	79
Končíme práci ve Wordu	79
První tabulka v Excelu	80
Spuštění Excelu	80
Buňky, řádky a sloupce	81
Práce s listy	82
Zapisujeme údaje do buněk	83
Automatické formátování tabulek	84
Uložení tabulky	87
Kapitola 5	
Používáme Internet	89
Jste připojeni k Internetu?	90
Internet s prohlížečem Internet Explorer	91
Spuštění	92
K čemu slouží adresa WWW	93
Co to jsou odkazy a jak je používat	94
Pohyb na stránce	94
Jak se pohybovat na Internetu mezi stránkami	95
Zvětšení stránky	95
Vytištění stránky	97
Jak na Internetu hledat	98
Hledání v katalogu	98
Hledání ve vyhledávači	100
Kapitola 6	
Tiskárny, fotoaparáty a další zařízení	103
Připojení tiskárny, fotoaparátu a jiných zařízení k počítači	103
Zprovoznění zařízení	104
Instalace síťové tiskárny	106
Vytištění zkušební stránky	107
Jak tisknout	108
Tisk ve Windows	109
Tiskneme ve Wordu a Excelu	110
Stažení fotografií do počítače	113
Příloha	115
Údržba a řešení problémů	115
Kam umístit počítač	115
Jak pečovat o monitor nebo displej	115

Do klávesnice počítače natekla tekutina	115
Počítač se nespustí	116
Obrazovka zobrazuje porušený obraz	116
Obrazovka nic neukazuje	116
Po připojení fotoaparátu nebo kamery se zařízení nenainstaluje	116
Nefunguje Internet	116
Tiskárna netiskne	116
Není slyšet žádný zvuk	117
Klávesové zkratky	118
Práce s okny	118
Práce se soubory	119
Internet Explorer	119
Word	119
Excel	120
Doporučená literatura	120
Základy práce s počítačem	120
Základy práce s notebookem	121
Windows	121
Word	121
Excel	121
Internet a e-mail	121
Hardware počítače a externí zařízení	121

Rejstřík

123

Úvodem

Počítače jsou na světě už řadu desetiletí. Za tu dobu stihly urazit dlouhou cestu – od obrovských sálových strojů, které zabíraly celé místnosti až po kapesní počítače dneška. Pokud jste se rozhodli pořídit si počítač, vězte, že zvládne mnohem více, než jen zastoupit psací stroj nebo kalkulačku.

Přestože je počítač uvnitř složitý stroj, k jeho ovládní není dnes třeba žádných technických znalostí, kterými vás tudíž v této knize zatěžovat nebudeme. Naučíme vás vše od zapojení počítače, jeho ovládní až po základní využití. Naučíme vás nebát se počítače.

Komu je kniha určena

Že jste s počítačem nikdy nepracovali? Nevadí. Tato kniha je určena právě vám. Není jen pouhým základním manuálem, ale je o tom, jak se nebát počítače. Nebudeme vás zatěžovat technickými popisy, ani složitým vysvětlováním, nebo nezáživnou teorií. Naučíme vás, jak si s vaším počítačem od první chvíle porozumět.

V knize se dozvíte, jak počítač snadno a bezpečně zprovoznit a ovládat. Kniha je tak startovací příručkou pro všechny ty z vás, kteří s počítačem teprve začínají, a pomůže vám s prvními kroky.

Kniha je určena majitelům jak stolních, tak přenosných počítačů (notebooků nebo netbooků).

Jak váš počítač funguje

Abyste byli schopni pochopit podstatu práce s počítačem, musíte znát dva pojmy. Vysvětlíme si je velmi jednoduše:

- **Hardware:** jde o konkrétní komponenty či technické díly počítače. Hardware je to, co můžete vzít do ruky – centrální procesor počítače, operační paměť nebo pevný disk. To vše najdete v tzv. skříní počítače (viz dále v první kapitole). Zjednodušeně platí, že hardware je to, co na počítači můžete vzít fyzicky do ruky.
- **Software:** aby mohl hardware fungovat, potřebuje být ovládaný, potřebuje dostat instrukce jako jakýkoli jiný stroj. K tomu slouží software, neboli hezky česky programy. Programy umožňují psát, hledat informace, počítat, nebo hrát hry. Prací v programech vznikají data – například textový dokument je výsledkem práce v textovém editoru (programové období psacího stroje). Těmito daty mohou však být také obrázky nebo třeba hudba. Obecně řečeno je tedy software ta součást počítače, která se nedá uchopit fyzicky rukou. Do počítače programy dostaneme tzv. instalací, tedy jakýmsi zkopírováním z externího média, například disku DVD.

Co to je operační systém

Počítač jako takový je jen pouhý stroj složený z komponentů. Aby jej bylo možné ovládat, musí v něm být nainstalovaný tzv. operační systém (což je základní forma softwaru). Tento systém je jakýmsi prostředníkem mezi strojovými součástmi počítače a vámi, kteří sedíte před počítačem.

Operační systém dokáže zpracovat instrukce, které vy počítači udělíte pomocí klávesnice a myši (více v první a druhé kapitole), a tyto instrukce přeložit strojové části počítače. Je také prostředníkem pro programy, v nichž pracujete: například vy napíšete text v textovém editoru, ale ten komunikuje nejdříve s operačním systémem a ten teprve se strojovými komponentami počítače, jako je klávesnice, myš nebo obrazovka.

Váš počítač má pravděpodobně nainstalovaný operační systém **Microsoft Windows 7** (čte se [majkrosoft vindous sevnl]). Jde o nejnovější verzi tohoto operačního systému. Možná jste už slyšeli o starších verzích tohoto systému, které nesly označení Vista a XP. Tato kniha se ovšem věnuje právě Windows 7, použít ji však můžete také pro operační systém Windows Vista, který je hodně podobný.

Upozornění: Součástí základní instalace počítače není kancelářský balík Microsoft Office 2010 (s programy Word nebo Excel), který je třeba dodatečně zakoupit.

Jak to spolu vše souvisí

Pro lepší představu toho, jak spolu hardware a software spolupracují, si osvětlíme několik pojmů:

- **Program** je software určený pro konkrétní práci – například psaní, počítání, hraní hry, prohlížení Internetu.
- **Dokument** (datový soubor) je výsledek práce v programu – například v textovém editoru napíšete textový dokument, který poté uložíte na disk, abyste o něj při vypnutí počítače nepřišli.
- **Processor** je centrální motor počítače. Je to ta strojová část počítače, která řídí veškerou komunikaci mezi součástmi počítače a provádí práci, již zadáte v programech.
- **Operační paměť** je jakýsi nehmotný prostor, kam se ukládají informace v průběhu práce s počítačem. Zatímco procesor je motorem, přes který data jen protékají, tak paměť je skladem, kam se data ukládají a odkud se data také načítají pro další zpracování. Operační paměť se ale při vypnutí počítače smaže, proto je třeba pro uchování výsledků práce v programech data uložit na disk.
- **Disk** je skladištěm dat, která budou dostupná i po vypnutí počítače. Procesor ani operační paměť nedokážou data bez elektrické energie uchovat, zatímco pevný nebo flash disk jsou místa, kde se data uchovávají i po vypnutí počítače. Kapacita disků je samozřejmě mnohonásobně větší, než v případě operační paměti. Data na discích zůstanou do té doby, než je sami vymažete.

Jaký je rozdíl mezi stolním a přenosným počítačem

Rozdíl mezi stolním a přenosným počítačem v oblasti vizuální je patrný všem z nás. Jaký je ale rozdíl v práci s oběma typy počítačů? Podíváme se na několik rozdílů.

- **Výkon verus mobilita.** Stolní počítače bývají výkonnější, a práce s nimi je tak rychlejší. Přenosné počítače lze ovšem snadno zabalit do tašky a vzít do terénu, například do práce nebo školy. Protože jsou přenosné, jsou také odolnější.
- **Připojení k síti.** Stolní počítač bude pracovat jen tehdy, když bude připojený k elektrické síti. Naproti tomu přenosný počítač dokáže

fungovat bez připojení k síti na baterii, kterou je třeba dobýt (viz kapitola 1).

- **Ovládání.** Stolní počítače se ovládají pomocí externí klávesnice a myši, které je třeba před zahájením práce k počítači připojit. Přenosné počítače mají klávesnici zabudovanou a místo myši nabízejí tzv. touchpad (viz kapitola 1), takže ke svému ovládní nevyžadují připojení externího zařízení. Ovšem i k přenosnému počítači můžete, pokud budete chtít, externí klávesnici, myš nebo monitor snadno připojit.
- **Rozšiřitelnost.** Stolní počítače můžete snadno a levně rozšířit – například si pořídit větší pevný disk nebo více paměti, silnější procesor apod. Notebook nebo netbook lze naproti tomu rozšířit jen velmi málo, pokud vůbec, a rozhodně to není levná záležitost.
- **Životnost.** Životnost stolního počítače je podstatně vyšší, k čemuž přispívají dva důvody: jednak se nepřenáší, takže se nepoškozuje, a také jej lze snadno rozšířit, aby vyhověl současným požadavkům. Naproti tomu životnost notebooku se často měří životností baterie, jejíž náhrada je obvykle velmi drahá, takže se spíše vyplatí koupit nový, a tím pádem i výkonnější počítač s novou baterií, a obvykle delší výdrž.